

IZHAJA OB
ČETRTKIHUREDNIŠTVO IN UPRAVA
LJUBLJANA, BREG 10
POŠT. PREDAL. ŠT. 345
RAČ. POŠT. HRAN. V
LJUBLJANI ŠT. 15.393

DRUŽINSKI TEDNIK

ILUSTROVAN TEDNIK ZA POUK IN ZABAVO

POSAMEZNA
ŠTEV. 2 DINNAROČNINA 1 LETO
80, 1/2 LETA 40, 1/4 LE
TA 20 DIN V ITALIJI
NA LETO 40 L. FRAN
CUI 60 F. AMERIKI 2 \$

IV. leto

V Ljubljani, 3. marca 1932

Štev. 10

Iskal je zlato — in izumil porcelan

(Glej stran 2)

Veliki dobitek

Napisal H. M. Bačevski

Gospa Leta Frydagova je sedela pri oknu svoje spalnice in zamišljeno gledala vrvenje ljudi doli na ulici. Stotine in stotine ljudi je hodilo tod mimo in le redko kdo je stopil v njeno prodajalno in kaj kupil. E, da, težki časi zasilanih odredb in brezposelnosti! Človek vsak dan s strahom seže v blagajno in se vpraša: „Kako naj kuham, da bo cenejše?“

O, kako lepo je bilo še pred štirinajstimi, petnajstimi leti, ko je sedela še kot deklica pri tem oknu! Oče in mati svoji edinki pač nista odbila nobene želje. Dokler ni dobri papa nekega dne za zmerom zaprl svojih oči in je vsa strta mati dan za dnem silila: „Leta, tujcev ne maram v trgovini; poroči se, da bo mož vodil drogerijo.“ Saj Leta bi tudi hotela — a koga naj vzame?

Tedaj pa je Amor pripeljal v hišo Konrada Frydaga, visokega in slokega kakor Leta, izobraženega, vljudnega in sposobnega za trgovino; skratka, vzor moža, zeta in trgovca. In stara, ugledna drogerija je vzcvetela pod njegovim vodstvom in Leta in njena sreča sta tudi vzcveteli. Prav posebno še tedaj, ko je v posteljici zacepetala Neda s svojimi rožnimi nožicami.

Mlada žena pri oknu je vzdihnila. Kako dolgo je že od takrat! Neda je hodila v tretjo gimnazijo, Kamilo v drugi razred ljudske šole, in Eka je v svojem gnezdecu že energično kazala svojo voljo. Med brezskrbno prošlostjo in sedanostjo je bila doba draginje in inflacije in davkov — vse bede težkih povojnih časov.

Kolikokrat je zdaj Konrad imel gube na čelu, kadar je zaprl trgovino in prišel gor. Koliko ur je prebil z računanjem in preudarjanjem, venomer opozarjajoč: „Žena, varčuj, kjer le moreš, kupčija je slaba.“

Prej jo je dostikrat imenoval svoj „veliki dobitek“. V šali ga je rada na to spomnila. Tedaj jo je vselej vzel v naročje in rekel: „Vem, Leta, dobro vem, da si mi več vredna kakor deset milijonov tolarjev; toda pravi, resnični veliki dobitek le nisi, zakaj drugače bi lahko poplačal svoje dolgove, vse na novo preuredil in še bi nama lepi denarci ostali.“

Gospa Leta je spet globoko vzdihnila. Kakor rada bi pomagala svojemu dragemu „staremu“ — a

kako? Krompirja v oblicah s soljo pri najboljši volji ne more nositi na mizo, v lesenih cokljah tudi ne more hoditi, in na dediščine se tudi ne more več zanašati, odkar je dobra mamica mrtva...

Misli se pode v njeni glavi, toda rešilne med njimi ni. Naposled seže, da bi se malo razvedrila, po novem „Družinskem listu“. Gleda, lista, čita in se zdrzne.

4. osminko srečke razredne loterije,

5. vseletno naročnino na „Družinski list“.

Leta se je zasmejala. Isto vprašanje si je sama že tolikokrat zadala, da je bila od njega skoraj neumna, pa ni znala dobiti odgovora nanj. Kako se iznebiti dolgov — da, kako?

Segla je po svinčnik v predpasniškem žepu in začela risati hieroglif na rob „Družinskega lista“. In iznenada, sama ni vedela kdaj in kako, so se pojavile na papirju

našnjih časih najhitreje iznebitim dolgov?“

„Kaj pa naj spet to bo?“

Pokazala mu je ilustrovani list. Prebral je. In vrgel časopis na mizo.

„Neumno vprašanje! Kakor da bi se danes sploh kdo znal iznebiti dolgov! Še bolj se zakoplješ vanje! Ti ljudje bi najbrž radi napravili statistiko, koliko ljudi ima dandanašnji dolgove. Pusti te reči, ženka! Daj mi rajši poljub in porini sem škatlo s smotkami; tri so menda še notri.“

Gospa Leta je razposajeno potegnila moža za ušesa in se skrivnostno namuznila:

„Boš že videl, Konradek, da bom res še tvoj veliki dobitek!“ in mu vteknila v usta zahtevano smotko. — — — — —

Osem tednov nato je pisalo uredništvo „Družinskega lista“:

„Spoštovana gospa!

Med 48.754 odgovori, ki smo jih dobili na naše sodobno vprašanje in ki smo jih pregledovali noč in dan, je razsodišče soglasno priznalo vašemu odgovoru prvo nagrado. Prilagamo Vam srečko št. 342.124 razredne loterije in Vam želimo, da zadenete glavni dobitek.“

Leta Frydagova je bila vsa srečna, presrečna; toda... čez tri tedne bo žrebanje in tedaj... tedaj... Najrajši bi svojemu možu vse priznala. Le iztežka se je premagala. Stokrat na dan je vzela v roke srečko in jo ljubeče ogledovala. Dokler ni naposled dognala: ta srečka mora prinesiti srečo — zakaj njej je bilo 34 let, 42 njenemu Konradu, 12 Nedi, 4 Elki in 1+2+4 je Kamilo, kako se vse sijajno ujema!

Naposled — vse te dni je bila tako razburjena, da jo je mož silil, naj gre k zdravniku za živčne bolezni — naposled je prišlo odrešenje. S trepečočimi prsti je prišla in razgrnila seznam dobitkov... 342.124... „Juhe! 30.000! Trideset tisoč... tri... deset... tisoč!“ Trikrat je Leta ponovila številko, kakor molitev, in potem začela jokati. Tako jo je dobil njen mož.

„Ali je mogoče, srček?“ je vzkliknil in glas se mu je tresel. „Jaz pa sem se ti smejal tisti večer — še veš?“ Potegnil jo je k sebi in vzel njeno glavo v svoje roke.

„Ženka, srečko si res zadela — toda glavni dobitek pa le ni!“

„Seveda ni... kako bi tudi bil... ali ti nisem zdaj jaz tvoj edini in pravi glavni dobitek, Konradek?“

Gotovo jo poznate — Greta Garbo je, severna sfinga (Foto MGM)

Nagradno vprašanje

„Kako se v današnjih časih najhitreje iznebitim dolgov?“

Pet najboljših odgovorov dobi tele nagrade:

1. celo srečko razredne loterije,
2. polovico srečke razredne loterije,
3. četrtinsko srečko razredne loterije,

besede: „Če dobim celo srečko in jo zadenem.“

„Ta odgovor pošljem!“ je zamrmala. „Pa čeprav dobim samo peto nagrado, pa tudi če nič ne dobim — ta odgovor pošljem! Bom vsaj imela šest tednov časa za upanje in strah!“

Zvečer se je ljubeče stisnila možu na kolena.

„Ti, stari, povej, kako se v da-

Znamemita 250 letnica

Iskal je zlato – izumil porcelan

Niso zmerom vrli učenjaki tisti, ki odkrijejo svetu kaj novega. Dostokrat so to spekulantje in pustolovci, ki so po naključju prišli na sled prirodnim skrivnostim in odkrili stvari, ki jih nikoli niti iskali niso.

Tak človek je bil tudi Johann Böttger, ki se je rodil pred 250 leti 4. februarja 1682 v Schleizu na Saškem. Njemu se mora človeštvo zahvaliti za odkritje načina, kako se izdeluje porcelan; dotlej so to skrivnost poznali samo Kitajci, ki pa je niso nikomur izdali.

Knezom se hoče zlata...

Konec 17. stoletja je bila doba, ko se je Nemčija počasi začela pripravljati od strahot 30 letne vojne. Bila je tudi doba absolutizma nemških knezov, ki se je po omenjeni vojni še posebno razvil. In ti knezi in kralji so najrajši sanjali o zlatu. Posebno lakomna nanj sta bila pruski kralj Friderik III. in saški kralj Avgust Močni. Prvi je izdal velikanske svote denarja za nove zgradbe, ki so morale biti razkošno opremljene, drugi pa ga je zapravljal za vojaštvo, ljubice in pojedine. In ker je bilo ljudstvo obubožano in davki niso dovolj vrgli, sta kralja hotela priti do zlata in s tem do denarja s pomočjo alkimistov, ki so trdili, da znajo delati zlato iz nežlahtnih kovin.

Böttger je bil lekarniški učenec v Berlinu. Že takrat si je znal ustvariti sloves adepta, to je človeka, ki je že posvečen v vse tajnosti alkimistov. Komaj se je izučil, je že začel nastopati kot izdelovalec zlata. Njegova umetnost? Znal je izpreminjati svinčene gumbe v zlato. Bog ve odkod si je preskrbel razne tinkture in „zlato prah“! Trdil je, da ga je sam izumil. Berlin takrat ni bil velik in kralj Friderik III. je kmalu zvedel za mladega čarovnika. Poklical ga je k sebi, da bi se prepričal o njegovih zmogljivostih, toda Böttger se je zbal in zbežal v svojo saško domovino. Friderik pa ga je hotel na vsak način imeti v svoji bližini in je z diplomatsko noto zahteval od Saške, naj mu ga izroči. S tem je Böttgerjev sloves zelo zrasel. Zrasel je tako visoko, da je postal pozoren sam saški knez Avgust Močni, ki je poklical Böttgerja k sebi in ga dal zapreti, da bi izsilil od njega skrivnost izdelovanja zlata.

Kako naj napravi zlato, če ne zna!

Kaj je še ostalo ubogemu adeptu? Če reče, da sredstva za iz-

delovanje zlata nima, ga bodo mučili, ali pa kar obesili. Če pa reče, da ga ima, se mu bo prej ali slej isto zgodilo. Naj bo že kakorkoli, poskušali so zlepa in zgrda, toda ne obetanje bogastva in slave, ne grožnja s kolesom in vislicami ni mogla mladeniču iztrgati tajnosti, ki je ni poznal. Ogromne vsote denarja so potrosili za poizkuse, toda o zlatu ni bilo duha ne sluha. Tedaj je Böttger, ki ni slutil nič dobrega, poskusil pobegniti v Avstrijo, kjer so bili takrat izdelovalci zlata zelo v časteh. Beg pa se mu ni posrečil.

Tej smoži se mora zahvaliti Böttger, da je danes tako slaven.

Avgust Saški je zaprl nesrečnega adepta v meißenski grad. Tu se je odločila njegova usoda. Nadaljevati je moral svoje poizkuse v pričo oboroženih stražnikov. Za nadzornika so mu postavili grofa Tschirnhausna, ki je bil takrat eden najbolj slavnih prirodoslovcev. Ta mož je pokazal Böttgerju novo pot. Bil je velik učenjak, izredno obsežnega znanja, razen tega pa tudi mož novih idej; Saška se mu mora zahvaliti za svojo prvo tovarno stekla. Napravil je za tiste čase najpopolnejše leče. Ukvarjal se je tudi z misljo, kako bi iz saške gline izdelal kitajski porcelan, in je prišel s svojimi poizkusi že precej daleč. Tschirnhausen je spoznal Böttgerjeve sposobnosti in jih obrnil v pravo smer. Poznal je tudi Avgustovo skopost in jo znal obrniti v svoj namen.

Böttger je hotel napraviti iz gline talilnico, ki bi vzdržala najvišje temperature. Preiskal je celo vrsto raznih glin. Grof mu s svojimi poizkusi kazal pot. Ali je Böttger še zmeraj hrepenel po tem, da bi odkril način pridobivanja zlata, ali pa je hotel s temi poizkusi premočiti kneza, ne vemo. Na vsak način pa je odkril leta 1704. neko rdečo, porcelanu podobno snov, in jo „predstavil“ knezu Avgustu kot prvo stopnjo kitajskega porcelana, ki je bil takrat zelo v modi. Izgovoril se je, da je ta porcelan „slučajno“ iznašel. S tem pa so prišli Böttgerjevi poizkusi na polje, odkoder se ni mogel več odtrgati. Pet let je iskal in trdo vratno vztrajal pri delu, kjer bi bili drugi že po nekaj tednih omagali. Ne moremo si predstavljati, kako težko mu je bilo, da je bil neprestano zastražen in da ni mogel nikdar delati po svoji volji. Grof Tschirnhausen je umrl leta 1708, Böttger je bil še zmeraj jetnik. Leto nato je uspel.

V Böttgerjev zastraženi laboratorij so prinesli vrečico belega pudra, ki ni bil iz moke ampak iz neke bele prsti.

Veliki izum

Prišel je tisti nerazumljivi trenutek, ki priča o Böttgerjevi genialnosti. Bil je skok iz vrste poizkusov, pot v stran in vendar — uspel. Böttger je vzel puder in izžgal iz njega najfinejši, kitajskemu porcelanu enakovredni beli saški porcelan. Leta 1709, ko mu je bilo osem in dvajset let, se mu je veliki poizkus posrečil. Zlata ni našel, odkril pa je nekaj, kar je več vredno kakor zlato. Leto nato je v Meißnu začela delati prva tovarna porcelana v Evropi.

Za to odkritje je dobil Böttger baronski naslov — kakšna ironija za dosmrtnega jetnika! — dobil je denarja, da se je v njem kopal, toda ostal je jetnik. Tajnost izdelovanja porcelana je moral ostati doma! Böttger je opravil svojo nalogo. Zlata ni odkril in ga tudi več iskal ni, njegov duševni voditelj grof Tschirnhausen je bil mrtev in za tovarniškega ravnatelja adepta tudi niso mogli porabiti. Prišli so drugi ljudje. Izpopolnili so njegov izum in tako so nastale one vaze, oni kipi skoraj prozorno bele barve in nežnih, leskečočih se pastelnih barv, ki jih ves svet občuduje.

Zalostni konec

Böttger je preživel svojo iznajdbo za deset let. Pravijo, da je večkrat hotel pobegniti in da je tudi Avstrijcem prodajal svoj izum. Ko se mu ni posrečilo, je obupal. Začel je piti in napravil v e svoje premoženje.

Umril je v revščini 13. marca 1719. Leto po njegovi smrti je zaslovela meißenska tovarna porcelana in njeni izdelki so nastopili svojo zmagoslavno pot po vsej Evropi. Tako je postala last človeštva iznajdba, ki je moral Böttger zanjo dati svojo prostost in življenje.

Ljubavno pismo

Mlad gospod se je zaročil in bi rad dal zaročenki darilo. Ker pa ne ve, za kaj naj se odloči, prosi svojo sestro, naj mu ona izbere kaj primernega. Sestra gre v modno trgovino in kupi za zaročenko par usnjatih rokavic. Zase pa si kupi pri tej priliki svilnate hlačke. Toda prodajalka v naglici oba zavojevka zamenja in dobi zaročenka namestu rokavic hlačke. Zaročenec tega ne ve in priloži izvoljenki tole pismo:

„Nad vse ljubljena Anči! Pošiljam ti skromen dokaz svoje ljubezni in oboževanja. Obleči jih moraš vedno, kadar bova skupaj, da jih bom neprestano imel pred očmi in se jih bom

zmeraj moral dotikati. Toda ta moja želja je brezglava: saj jih bo gledalo sto in sto drugih oči! Morala jih boš večkrat osnažiti z bencinom, ker imajo mnogi gospodje umazane roke. Tudi jaz snažim svoje z bencinom. Glej, da jih ne zmочиš. Rumene madeže odpraviš s klorom. Tvoj Viktor.“

Greh

„Dobri gospod župnik, grešila sem! Mlad gospod je prišel k meni z belimi rokami in belimi manirami, oh, manirami! Nisem mu mogla reči ne. In zdaj mi je povedal zdravnik, da dobim otroka.“

„Otroci so dar božji. Naj ti bo odpuščeno. Idi domov in glej, da ne boš več grešila.“

„Bodite zahvaljeni, gospod župnik.“

Teden dni nato pride deklica vdru-gič k župniku.

„Dobri gospod župnik, grešila sem! Mladi gospod je spet prišel k meni. Rekel je, da najin otrok še ni komplet. Lasje mu še manjkajo. In tedaj sem —“

„Velik je tvoj greh. Toda nebo ti ga bo še enkrat oprostilo, če prisežeš, da se poslej odrečeš svojemu grešnemu početju. Prisezi, otrok moj!“

„Ne morem priseči, gospod župnik.“

„Ne moreš?“

„Ne. Zaradi otroka. Ne morem.“

„Zaradi otroka?“

„Da, gospod župnik. Mladi gospod je rekel, da mora vsak las posebej napraviti.“ („Muskete“)

Sposoben akviziter

Sam Guggle je nabiral oglase za list „Buffalo Evening Standard Paper“. Nekoga dne je bral v konkurenčnem listu oglas, v katerem je neki mister Jonathan Webster prodajal star Fordov avto. Mr. Guggle je šel nemudoma k njemu in ga vprašal, ali ne bi hotel dati oglas tudi za njegov list.

Mr. Webster je odkimal.

„Zakaj ne?“

„Ker sem avto že prodal.“

„Škoda — toda gotovo imate še kakoga drugega, kar bi radi prodali.“

„Ne!“

„Morda kak star otroški voziček?“

„Ne!“

„Ali ne bi morda hoteli kaj kupiti?“

„Tudi ne.“

„Morda pa bi se hoteli oženiti?“

„Bog me obvaruj!“

„Potrebujete oskrbnico?“

„Ne.“

„Nemara bi se hoteli iznebiti starih oblek?“

„Niti v sanjah ne.“

„Ali bi želeli koga vzeti za svojega?“

„Ne!“

Sam Guggle potegne iz žepa beležnico:

„Tu imam seznam, morda bi bilo kaj primernega za vas. Poslušajte: Preklic obrekovanja — Ne jamčim za dolgove svoje žene — Pouk rumbe — Masaža — Sredstvo proti jecljanju, bradavicam in dlakam v nosu — Če vas popek srbi — Pes se je zatekel...“

„Stojte! Glejte, da pri priči zapustite mojo hišo! Če ne prestanete s svojim abotnim čvekanjem, me bo še kap zadela!“

„Imenitno — kolikšna naj bo osmrtnica??“

Radio aparati

tvrdke

Jugošport - Ljubljana

Dalmatinova ul. 13

so najmodernejši, so zelo selektivni. — Sprejem izredno čist in močan. — Ugodne cene!

Vljudnost leta 1932

Tamvaj je bil nabito poln.

Neki gospod je vstal in ponudil neki dami sedež.

Dama se je prestražila tolike vljudnosti in omedlela.

Ko se je osvestila, se je gospodu zahvalila za njegovo ljubeznivost.

Tedaj je gospod omedlel.

Naša anketa

Dve naši dekleti

Mija Lamovškova

„Gospodična Mija, povejte mi kaj o sebi!“

„Kaj bi vam pravila? Kaj bi mogla povedati?“

Zamišljeno je pogledala s svojimi velikimi temnimi očmi — malo lepših bi našel v Ljubljani.

Pa je le šlo:

„Pred leti sem bila v neki veliki ljubljanski trgovini.“ mi je rekla. „Pa je prišlo tisto, kar se danes tako rado zgodi. Nekega dne sem ostala brez službe...“ Šla je za delavko v Eonachevo kartonažno tovarno. Osem ur na dan dela škatlice. Okoli štirideset tovarišic ima v oddelku, kjer dela. Po drugih oddelkih jih je pa še dosti več.

Z delom je zadovoljna. Delo je! Toliko jih je, ki so danes brez njega. Čeprav je dostikrat prav grenka zavest, da mora biti navadna delavka.

Da, časih je hotela biti igralka. Mladostne sanje, ki tako malokdaj postanejo resnica. Denarja ni bilo za šole. Služiti si je bilo treba kruh.

Dostikrat igra na diletantskih odrih. Dobro igra, so mi rekli.

Zmeraj vesel je njen obraz. „Ali vam ni nikdar hudo, gospodična Mija?“ sem jo vprašal.

„Hudo? Tudi če mi je! Kaj bi se morala resno držati in jokati? Saj jok ni vse. Če se smejem, ni še rečeno, da se tudi srce.“

„Da bi bila srečna, ne morem reči...“

V vsakem človeku je črv, ki ga grize.

Nervozno ji je zadržtela roka. Za trenutek mi je na njej obstal pogled. Lepa je ta roka. In sledovi dela so na njej...

„Po čem hrepenite?“

„Kaj bi vam pravila? Po fem, po čemer sem že nekdanj. In če ne bi bilo mogoče? Pa saj ni. S hrepenenji je križ. Čim manj jih ima človek, tem bolj je zanj. Vsa so preveč nedosegljiva. Bom pa skromnejša. Uradnica bi bila rada, z dobro službico. Čez dan bi delala, zvečer pa bi hodila v gledališče. Sicer hodim že zdaj. Enkrat na teden, na stojišče. Pet dinarjev človek že utrpí. Dosti več mi pa ne ostane.“

„Kaj pa enakopravnost moških in žensk?“

„Koliko je poklicev, kjer ženske ne bi mogle moškega nadomestiti? Naštejte mi jih! Jaz bi še k vojakom šla, če bi smela!“ se je zasmejala. B. R.

Julka Ahčinova

Danes vam predstavljamo gospodično Julko Ahčinovo iz Kandije pri Novem mestu, prvo gospodično v naši anketi, ki ne živi v Ljubljani.

Borba za življenje je vrgla danes ženske v vse stanove. V poklicih, kjer

še pred nekaj leti ni bilo videti ženske, so danes na vodilnih mestih.

Gospodična Ahčinova je fotografka.

Nekoč je videla prav lepe fotografije. Rekla je, da bi tudi njo mikalo delati kaj takega. „Poskusimo,“ je rekel gospod fotograf. „Pa poskusimo,“ je rekla ona. „Saj bo šlo!“

In šlo je.

Danes je gospodična Ahčinova izučena fotografka in dela v fotografskem ateljeju „Gvido“ v Kandiji pri Novem mestu.

Vesela je in družabna. Kar pogledajte! Še na sliki se smeje! Pôje, da bi človek mislil, da ima najmanj konservatorij za sabo. Čeprav je s svojim poklicem zadovoljna, mislim, da si ni izbrala pravega. Pevka bi morala biti.

Človeka spoznaš tudi po - palcu

Hiromanti, ki prerokujejo človeku usodo in značaj iz roke, pravijo, da tudi roka govori svojo govorico. Človekov značaj da je mogoče takoj spoznati že po — palcu.

In res; nekaterim palec že sam od sebe štrli od ostalih prstov. Drugim se vedno tesno prilega ostalim prstom. Hiromanti pravijo, da so ljudje, ki jim palec štrli od ostalih prstov, radi neodvisni. Ne puste se vplivati od drugih in hočejo vedno uveljaviti svojo voljo.

Ljudje, ki jim palec več ali manj prilega kazalcu, so navadno sužnji svoje okolice, svoje volje ne morejo uveljaviti. Drugi s svobodnejšo voljo vplivajo na njih življenje.

So tudi ljudje, ki nehoti skrivajo palec pod prste. Otroci, katerih razum in sploh duševnost še ni razvita, navadno vtaknejo palec v dlan pod prste. Tudi pri slaboumnih in paraliziranih opazimo, da skrivajo palec na ta način. Umirajoči tudi tako „skrivajo“ palec, ko izdihnejo.

Zdrav človek, ki skriva palec, je po značaju tak, da rad skriva svoje misli in čustva pred drugimi. Časih je to tudi dokaz, da je tak človek bojazljivec, brez odločne volje.

Človek, ki mu palec stalno štrli od kazalca, je velik sebičnež, govori samo o sebi in nikdar ne pomisli, da so še drugi na svetu. Zaradi teh lastnosti so taki ljudje navadno predrzni, nesramni in neusmiljeni. Časih celo nasilni in surovi.

Palec — izraz osebnosti

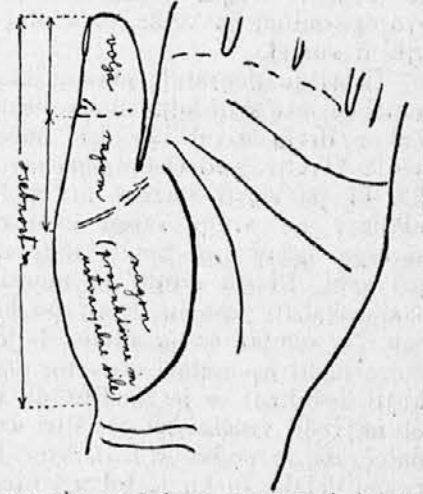
Velikost in oblika palca pa sta izraz celotne človeške osebnosti, trde hiro-

Doma imajo posestvo. Kaj rada smukne tja, kadar je prosta. Toliko lepih spominov jo veže na dom! Pomaga staršem. Tudi za vile prime. Še krave pase, če je treba. „Saj je lepo v mestu,“ pravi, „toda na kmetih je dosti lepše.“

Skritih želja ima nič koščko. Odkrila pa je le eno: da bi imela kdaj skromen, miren dom.

Prvi (nohtovni) členek palca kaže človeško voljo. Drugi členek kaže razum, tretji, ki mu pravijo hiromanti tudi „Venerin griček“, pa kaže človekovo nagonsko moč.

Takoj opazimo, da je nagonski del človekove osebnosti večinoma največji. Znano je, da igra v življenju važno vlogo nagonsko življenje (instinkt, nagon po samoohranitvi in samoobrambi, spolnost itd.). Ljudje s kratkim prvim palčevim in daljšim drugim členkom so slabiči, nimajo močne volje. Njih

razumska moč in nagon prevladujeta. Če sta prva dva členka palca enako dolga, je osebnost tega človeka harmonična celota volje in razuma.

Naposled je človek, ki ima prvi členek v primeri z drugim dolg, energičen in celo brutalen pri uveljavljanju svoje volje. Manjka mu pa razuma in logike.

Če hočeš torej spoznati osebnost človeka, poglej, kakšen palec ima. Po razmerju med palčevimi členki boš videl, ali je slabič ali močne volje, razumski ali nagonski človek. Upoštevati moraš zlasti moč njegove volje (dolgost prvega členka!), ker ima človek z močno voljo v življenju lahko več uspeha kakor slabič. Tudi morebitne slabe lastnosti lahko omili ali zatne s svojo voljo. Znano je tudi, da postanejo slabiči ljudje, ki izgube palec pri nesrečah, operacijah itd.

H U M O R

To bo pomagalo!

„Danes ste pa strašno blede, gospodična Nežika.“

„Res? Hitro mi kaj povejte, da zardim!“

Dvoumno

V „Butalski trobenti“ sem našel tale oglas:

„Pes se prodal! Zre vse! Posebno rad ima otroke!“

Neredno

„Zakaj pa niste prinesli moje prtljage v vagon, nosač? Saj vlak že odhaja!“

„S prtljago je že vse v redu, gospod. Le vi ste sedli v napačni vlak.“

Iznajdljiva Evica

Mati: „Evica, še enkrat ti rečem, če te bom videla, da boš mučila mačko, bom s teboj prav tako napravila. Vščipnila te bom v ušesa in nabila te bom!“

Evica (po kratkem premišljanju): „Mamica, jo bom pa rajši za rep vlekla!“

Nemška temeljitost

Novi pisarniški ravnatelj pride prvič v urad in vidi, da so vse police natrpano polne starih aktov. Zato se pismeno obrne na višjo oblast, ali ne bi smel dati vse te zastarele akte požgati. In dobi brzogovorni odgovor:

„Dovoljeno. Pod pogojem, da napravite prej duplikate.“

*

„Zob te boli? Če bi bil moj, bi ga dal takoj izruvati.“

„Tudi jaz bi tako storil... če bi bil tvoj.“

Ženo bo dobil

Janezček je z velikim zanimanjem poslušal zgodbo o ustvarjenju Eve. Ko so doma nekaj dni nato dobili obisk in je bil Janezček že v postelji, ga je nenadoma začelo sčipati po želodec. Mama ga dobi vsega objokanega. Prižge luč in vidi, kako pritiska roko na levo stran in prestrašeno gleda.

„Kaj pa ti je?“ ga vpraša mamica v skrbeh.

„Oh, draga mama, mislim, da bom ženo dobil.“

Molččnost

„Ali bi vam lahko nekaj zaupal?“

„Prosim. Znam molčati kakor grob.“

„Nujno potrebujem sto Din.“

„Evo vam roke. Zanesite se, stvar je, kakor da mi je niste povedali.“

Majhen nesporazum

Lačen in truden pride zakonski mož domov. Ves zamišljen sreba juho in gleda skozi okno, kjer že ves dan brez prestanka dežuje.

„Taka svinjarija!“ reče čez nekaj časa.

„Nikar se ne jezi, možiček!“ reče tedaj žena. „Kuharica mi je zbolela, pa sem danes sama kuhala!“

Paglavec

„Zakaj pretepaš svojega tovariša? Pa kar na cesti! Ali ne veš, da že sveto pismo pravi, da moraš ljubiti celo svojega sovražnika?“

„O, to že vem. Samo da Mirko ni moj sovražnik, temveč moj mlajši brat.“

Skrivnost mojstra Cornilla

Napisal Alphonse Daudet

Mojster Cornille je bil star mlinar in je že šestdeset let živel med moko. Parni mlini so ga skoraj ubili. Teden dni je tekal po vasi, da bi zbudil ljudi in razkričal v svet, da hočejo Provanso zastropiti z moko iz parnih mlinov. „Nikar ne hodite tja dol,“ je pravil; „za kruh uporabljajo ti razbojniki paro, ki je hudičeva iznajdba, jaz pa delam z vetrom, ki je sapa ljubega Boga...“ In tako je našel še kopico drugih besed in hvalo svojega mlina na veter, toda nihče mu ni verjel.

Tedaj je pograbila starca jeza, zaprl se je v svoj mlin in živel sam kakor divja žival. Še celo nečakinje Vivette, petnajstletnega otroka, ki po smrti staršev ni imela nikogar na svetu razen svojega starega očeta, ni hotel obdržati pri sebi. Uboga sirota je morala sama skrbeti zase in delati po hišah. In vendar se je zdelo, da jo mora imeti njen stari oče zelo rad, kajti dostikraj se je zgodilo, da je ob največji vročini šel peš štiri ure daleč, da jo poišče v hiši, kjer je ravno delala, in ko je bil pri njej, jo je cele ure gledal in jokal...

Vsi smo mislili, da je stari mlinar spodil ubogo Vivette iz skoposti, in prav nič nam ni bilo všeč, da je prepuščal svojo nečakinjo surovosti najemnikov in bedi, ki ji mlada dekleta tako težko uidejo. Tudi ni bilo ljudem všeč, da je mož tako dobrega slovesa, kakor je bil mojster Cornille, ki je doslej zmeraj dosti nase dal, hodil po cesti kakor cigan, bos, s strgano čepico in suknjo... V nedeljah smo se sramovali, če je stopil v cerkev, in Cornille je to zelo občutil in se ni upal več sesti med nas. Zmeraj je ostajal zadaj v cerkvi pri kropilniku, pri siromakih.

Nad življenje mojstra Cornilla se je razgrnil pajčolan, ki ga nismo mogli odkriti. Že dolgo mu ni nihče iz vasi prinesel žita in vendar so se vrtile lopate njegovega mlina kakor nekoč... Zvečer smo srečavali na tej ali oni cesti starega mlinarja, kako je gnal z vrečami moke obloženega osla.

„Dober večer, mojster Cornille!“ so mu vzklikali kmetje, „kaj vam še zmeraj dobro gre?“

„Seveda, še zmeraj, otroci moji,“ je odgovarjal veselega obraza. „Hvala bogu, dela mi ne manjka.“

In če so ga vprašali, kdo mu daje toliko dela, je položil prst na ustnice in tajinstveno odgovoril: „Tiho, delam za izvoz.“ Več niso mogli spraviti iz njega.

Da bi kdo vtaknil nos v njegov mlin, na to še misliti nismo smeli. Še celo mala Vivette ni smela k njemu...

Če si šel mimo mlina, so bila vrata zmeraj zaklenjena, težke lopate so se vrtele, stari osel se je pasel v travi okoli mlina in velika suha mačka, ki se je solnčila na oknicah, je hudobno pogledovala mimo idoče.

Vse to je bilo zelo skrivnostno in ljudje so imeli dosti snovi za govoričenje. Vsakdo je drugače razlagal skrivnost mojstra Cor-

nilla, v glavnem pa so bili vsi mnenja, da mora imeti stari mlinar več vreč tolarjev kakor moke. Naposled pa sem tajnost le odkril.

Nekega dne, ko sem igral mladini na svirel, sem opazil, da sta moj najstarejši in mala Vivette zaljubljena. Sicer se nisem srdil, kajti navzlic vsemu sem spoštoval Cornillovo ime in če bi srčkani vrabček, Vivette, capljala okoli moje hiše, bi mi bilo zelo ljubo. Ker sta imela ljubimca dosti prilike za shajanje, sem hotel iz strahu pred morebitnimi posledicami zadevo takoj urediti, in zato sem stopil proti mlinu, da bi se pogovoril s starim očetom... O, stari cigan! Kako surovo me je sprejel! Še vrat ni hotel odpreti! Kolikor je pač šlo, sem mu zadevo povedal skozi ključavnico, in ravno nad mano je sedela okleščena mačka in škilila vame kakor sam hudič.

Starec me ni pustil do konca in mi zaklical, naj grem rajši domov piskat na svirel, in če se mi že mudi za poroko, naj poiščem svojemu fantu dekle v parnem mlinu... Seveda mi je šla kri v glavo, vendar sem bil dovolj pameten, da sem se premagal.

Starega norca sem pustil v mlinu in se vrnil k otrokoma, da jima povem, kaj se mi je pripetilo... Siromaka kar verjeti nista mogla in sta me prosila, naj jima dovolim, da pojedeta sama v mlin in se pogovorita s starim očetom... Nisem jima mogel odreči, in preden sem prišel do besede, sta že izginila.

Prav takrat pa mojstra Cornilla ni bilo v mlinu. Vrata so bila dvakrat zaklenjena, toda starec je pozabil lestev zunaj in tako sta prišla otroka na misel, da bi šla skozi okno in si zglasni mlin ogledala...

Čudno! Mlin je bil popolnoma prazen. Niti ene vreče; niti zrnca žita; niti drobca moke na stenah ali na pajčevinah... Še celo vonja po zmletem žitu, ki ga je vsak mlin poln, ni bilo... Mlinski kamen je bil pokrit s prahom in velika suha mačka je spala na njem.

Spodaj je bilo vse tako revno: polomljena postelja, nekaj cunj, košček kruha in na stopnicah tri ali štiri raztrgane vreče, odkoder sta pri luknjah silila pepel in bela prst.

To je bila tajnost mojstra Cornilla! Ta pepel, to sadro je vsak večer kazal po cesti, da bi rešil čast svojega mlina in povedal svetu, da še zmeraj melje... Ubogi mlin! Ubogi Cornille! Že davno mu je parni mlin vzela poslednjega odjemalca. Lopate so se neprestano vrtele, toda mlin je bil prazen.

Vsa v solzah sta se otroka vrnila in povedala, kaj sta videla.

Srce mi je hotelo počiti. Niti trenutka nisem izgubil. Tekel sem k sosedom in jim v nekaj besedah vse pojasnil. Takoj smo sklenili odnesti žito, kar smo ga mogli dobiti, v Cornillov mlin. Tako smo tudi napravili! Vsa vas je šla na pot, v procesiji smo prišli tja gor z dolgo vrsto oslov, obloženih z žitom, to pot z resničnim žitom!

Mlin je bil široko odprt. Pred vrati je sedel mojster Cornille na vreči sadre in jokal, skrivajoč obraz v dlaneh. Pri povratku je opazil, da je moral biti nekdo v mlinu in odkriti njegovo žalostno skrivnost.

„Joj, siromak!“ je jadikoval. „Zdaj mi ostane le še smrt. Mlin je onečaščen!“

In stokal je, da nam je trgalo srce, dajal svojemu mlinu vse mogoče priimke in govoril z njim kakor z živim bitjem.

Takrat pa so prišli osli do mlina in vsi smo začeli kakor nekoč na ves glas vpiti:

„Hoj! Hoj! Mojs!er Cornille! Žito!“

Mojster Cornille je debelo pogledal. Vzel je pest žita v svojo votlo dlan in dejal med smehom in jokom:

„Žito!... Moj Bog!... Pravo žito!... Naj ga pogledam! Naj ga vidim!“

Obrnil se je k nam: „Šaj sem vedel, da se vrnete k meni... V parnih mlinih so falotje.“

Hoteli smo ga nesti na vas. „Ne, ne, otroci; najprej moram nakrmiti mlin... Pomislite, kako dolgo že ni imel nič pod zobmi!“

In vsi smo imeli solze v očeh, ko smo videli ubovega starca, ki je imel polne roke dela, da je praznil vreče, da je nadzoroval mlin, med tem ko se je mlelo žito med kamni in je puhel drobni prah do stropa. Nečesa si ne pustimo vzeti: odtlej ni bil stari mlinar nikoli brez dela.

Potem, nekega jutra pa je mojster Cornille umrl in lopate našega poslednjega mlina na veter so se nehale vrteti, to pot za zmeraj... Cornille ni dobil več naslednika. Kaj hočete!... Vsega na svetu mora biti konec in konec je tudi časa, ko so mleli na veter.

Praznoverje

Rosenkranz se vrne z daljšega potovanja domov.

„Nu,“ ga vpraša Rebeka, njegova žena, „ali se ti ni nič zgodilo?“

„Kaj naj bi se mi zgodilo?“ se začudi Rosenkranz.

„Prvič,“ odgovori Rebeka, „delaš tako čuden obraz, drugič si se odpeljal trinajstega, tretjič si se vrnil na petek, in četrtič sta včeraj stekli pred menoj dve črni mački čez cesto.“

Res je!

„Kaj — poldrugi dinar vam je za tramvaj preveč? Človek božji, pred sto leti se niti za tisoč dinarjev ne bi bili mogli peljati s tramvajem!“

„Haha,“ se zasmee Rosenkranz, „zdaj imam najlepšo priliko, da ti izbijem tvoje praznoverje iz glave. Zakaj prvič je ustanovitev družbe „Marela, d. d.“ perfektna, drugič sem izvoljen za njenega generalnega ravnatelja, tretjič dobim pol milijona dinarjev plače in četrtič mi je dovoljen 1% provizije.“

Rebeka začudeno strmi v svojega moža.

„Tako,“ zajecija, „ali je pa to tudi vse res?“

„Zakaj ne bi bilo res?“ se zasmee Rosenkranz in se spusti na stol. Tedaj pa Rebeka zakriči.

„Vidiš,“ zaihti, „ali ti nisem koj rekla, da se bo nesreča zgodila!“

„Kaj pa je?“ se vznemiri Rosenkranz.

„Ježeš,“ vije Rebeka roke, „na moj novi klobuk si sedel!“

Miš pod srajco

Pri nekem poletu so potniki z začudenjem opazili, kako se pilot na vse mogoče načine zviija in premetava na svojem sedežu, kakor bi trpel nezaslišane muke. Ko je naposled letalo pristalo, je pilot šinil iz njega, kakor bi ga bili izstrelili iz topa, in jo jadrno ubral v prvo lopo. Nekateri letališki nameščenci so stekli za njim in so se nemalo začudili, ko so videli, kako pilot z vso naglico meče obleko s sebe, da je naposled ostal tako rekoč samo v Adamovi obleki. Zdajci je segel z roko še pod spodnje hlače — in potegnil izpod njih miš! Živalca se je bila očitvidno zatekla v topel pilotov kožuh in silila med voznjo čedalje globlje v njegovo obleko ter spravila s svojim šegečočim gibanjem nesrečnega pilota na rob obupa.

GOSPODINJA!

Ko pripravljáš za krst, ko praznuješ svatbo, ko vabiš prijatelje, ali če pripravljáš sploh kako pojedino, pomni, da boš goste zadovoljila le, če jim med drugim postrežeš tudi z izbornimi Pekatetami ali Jajninami. Zanesljivo prave so le v paketih po ¼ in ⅓ kg.

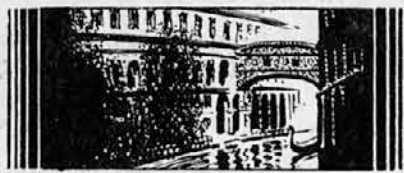
RUFF

čokolada
bonboni

= veselje

vsake družine

MOST VZDIHOV

ZGODOVINSKI ROMAN NAPISAL MICHEL ZÉVACO

17. nadaljevanje

Novi naročniki lahko dobe še vseh dosedanjih 16 nadaljevanj!

Roland pa je povzel:

„Mislim, da je v vas nekaj bolj-šega in strašnejšega, kakor bi človek sodil na prvi pogled. Ali sem se zmotil? Na vašem nizkem in trmastem čelu, na živih nervoznih obrvih, na mesnatih čeljustih in naposled na vaši volčji glavi berem silno strast do uživanja, ki vas razjeda. Mojster Pietro Aretino, če ste res samo pesnik ali kovalec verzov — kakor že izvolite — če ste samo to, za kar se izdajate, idite, prosti ste. Toda če ste to, kar mislim, da berem v vas, če ste res volk, ki bi hotel planiti na človeško čredo, potem ostanite, da se pogovoriva. In zdaj, Pietro Aretino, odgovorite: Ali pojдете? Ali ostanete?“

Pietro Aretino je odgovoril: „Ostanem.“

In isti mah sta z njegovega obraza izginili ironija in groza, ki sta bili še trenutek prej na njem. Kakor bi odložil masko, je njegov obraz nenadoma izpremenil ves svoj izraz.

XXIII

Pietro Aretino

Bil je velike in krepke postave in imel široko in zelo skrbno gojeno črno brado. Njegova glava je bila mogočna in grobo oblikovana, kakor jo je Sansovino vsekal v kovino na bronastih vratih zakristije Sv. Marka — še danes se požarne duše zgražajo nad njo, kadar gredo moliti v to znamenito cerkev.

Njegova fizijognomija je izdajala drznega pustolovca, ki je prišel do neomajnega spoznanja, da pripada svet tistim, ki znajo rasti kolombe.

Roland ga je opazoval z napeto pozornostjo.

Z eno samo besedo je bil pogodil Aretinov značaj.

Eden teh dveh mož je imel volčji obraz, drugi pa levji. In med Aretinom in Rolandom Candianom je bila res tista telesna in duhovna razdalja, ki loči volka od leva.

„Gospod,“ je povzel Pietro Aretino, nič več ne izražajoč se z gostobesedno poetičnostjo kakor ponavadi, „vidim, da ste razumeli, da je v meni še nekaj drugega, ne samo kovalec verzov. Zdaj je vrsta na meni, da vam priznam: že pri najinem prvem srečanju v Mestru me je pogled na vas vznemiril. V vas je nekaj strašnega, česar ne razumem. Po drugi strani pa me navdajate z neomejenim zaupanjem. Povedati vam hočem, kdo sem in kaj bi rad bil... Kaj sem? Človek brez imena, ker nosim ime po neznanem mestecu, kjer sem se rodil; brez denarja, ker nimam niti počenega srebrnika; brez očeta; ne vem, ali sem se rodil iz zveze svoje matere s kakšnim

velikašem; mati mi je umrla v bolnici med drugimi kurtizanami; jaz sam sem opravljal že celo vrsto služb, največkrat lakejsko; da, bil sem lakej, in na mojem hrbtu je vžgano znamenje livreje. Zdaj veste, kdo sem. Evo, kaj bi hotel biti. Razjeda me velikanski tek in glavo mi razganja neobrzdani razum. Mislim, da je največja krivica, da postavijo človeka pred vrata bogatina, če je berač. Hotel bi imeti svoj prostor na solncu. Sam sem, brez beliča v žepu, hotel pa bi, da bi me obdajali častilci, rad bi bil močan in bogat. Hotel bi, da bi pred menoj trepetali knezi in kralji. Hotel bi, da bi cesarji z menoj občevali kakor z enakim. In da dosežem ta orjaški načrt, imam na razpolago samo eno orožje — slabotno in smešno v rokah drugih, mogočno in smrtno v mojih rokah — tole orožje!“

S temi besedami je Pietro Aretino pograbil pero, ki je ležalo na mizi. Dvignil ga je visoko v zrak, držal ga ne s prsti, nego z vso pestjo. Bilo je, kakor bi dvignil nabrušeno bodalo, grozeč z njim vsemu svetu.

„Z njim,“ je povzel, „sem strl že nešteto ponosov in zmrvil nešteto mogočnikov. Ubijam z osmešenjem kakor drugi ubijajo z nožem. Pero vtikam v črnilo, toda na njem ni črnilo, nego strup. Natisnjena psovka, obrekovanje, ki gre po svetu — evo, gospod, to sta moja strašna pomočnika, ki jima nihče ni kos!“

Pietro Aretino je za trenutek preстал, globoko zasopel in nadaljeval:

„Ne sovražim ljudi. Le sebe neizmerno ljubim. Temu bitju, ki se imenuje ‚jaz‘, bi hotel priboriti srečo. Pred vsem gmotno srečo, dal bi mu rad moč porajati nove želje, in moč, da bi jih utešil. Zato ne poznam ne prijateljev ne neprijateljev. Na vsem svetu nikogar ne častim razen samega sebe. Kadar me kdo udari, se vprašam, ali bi ga lahko vpregel v voz svoje sreče, in potem mu postanem prijatelj. Kadar me kdo obsuje z dobroto, se vprašam, ali bi kdaj utegnil škodovati moji sreči, in potem mu postanem neprijatelj. Z drugimi besedami: prvemu se priliznem, pred drugim pa sem na preži. Zdaj veste, gospod, kaj sem, in kaj bi rad postal. In vi?“

Roland ni takoj odgovoril.

Vprašal je:

„Zakaj tako razgaljate svojo dušo pred neznancem, ki morda ne misli dobro z vami? To ni v skladu z vašim načrtom.“

Aretino se je nasmehnil.

„Gospod,“ je odgovoril, „strašno len človek sem. Tako len, da sanjam o tem, kako lepo bi bilo, če bi imel sužnje, da bi mi nesle v

usta jedi, ki si jih poželim, ne da bi mi jih niti bilo treba pokazati. Če ste kaj filozofa, mi boste priznali, da je lenoba, to je popolno brezdelje telesa in duha, tisti smoter, ki stremi k njemu vse človeštvo; delo je kazen za greh, gospod; imeti pravico, da nič ne delate, je najlepše na svetu. In zato energični, močni in pametni ljudje sami ne delajo, nego delajo slabotni namestu njih. Toda čeprav sem tako len, sem moral vse življenje delati. Delal sem s strastjo, z vneto, z besom. In danes sta moji dve orožji, plod mojega dela, gotovi. Prvo je obvladanje besede, znanje besed, ki božajo, in besed, ki zastrupljajo. Drugo je poznavanje človeških obrazov, poznavanje duše tistega, ki z njim govorim; prvo je pisanje, drugo je branje... v tisti knjigi, ki se imenuje človeški obraz.“

„In moj obraz vam pravi, da mi smete zaupati?“

„Da, gospod. Vaš obraz nosi neuničljiv žig popolne lojalnosti...“

„Žig?“

„Da! Zakaj lojalnost je v mojih očeh slabost, madež je, rana. Zdaj vidite, koliko vam zaupam, ko se zanašam, da me ne boste zaradi teh besed prezirali.“

„Mojster Aretino,“ je tedaj rekel Roland, „lastnosti imate, da boste izvršili načrt, ki ste si ga postavili. In ker ste mi vi izkazali zaupanje, vam ga tudi jaz ne odrečem. Zato vam povem, da vam med tolikimi lastnostmi manjka tista, ki je najbolj neobhodno potrebna...“

„Katera, gospod?“ je z začudenjem vprašal Aretino.

„Pogum.“

„Pogum!...“ je kriknil Aretino in prebledel.

„Da!... Ker ste strahopetec. In to vam utegne pri vaših načrtih krivo hoditi. Kadar se človek postavi zunaj človeške družbe, mora biti pripravljen na smrt, ki je najvišji izraz brezdelja.“

„O, gospod! Veliki ste... in strašni. S prvim udarcem ste me zadeli v globino duše... Da, strahopetec sem; da, bojim se. Zakaj moja ljubezen do življenja in njegovih naslad je tolikšna, da se mi že ob sami misli, da bi moral zapustiti ta svet, zvrtil v glavi. Vse sem storil, vse poskusil, da bi ozdravil to bolezen: zagnal sem se v bojni metez, pa sem že pri prvih streljih omedlel... Bojim se, da, in moj strah je neozdravljiv. In zavedam se, da je to edina resna ovira mojim velikim načrtom. In zato sem strašno nesrečen.“

Aretino se je trepečo spustil na pručico in si pokrtil obraz z obema rokama.

Roland mu je položil svojo roko naramena in mu mehko rekel:

„Ali ne mislite, da sem jaz brez strahu?“

„Da... o, da... Vaš pogum je brez meja. Pogum človeka, ki vidi v smrti odrešenje...“

Zdaj je Roland vztrepetal.

„Vprašam se celo,“ je nadaljeval Aretino, „kako da sploh še hočete živeti in zakaj ne vržete od sebe življenja, ki vam mora biti nezno breme.“

Bled usmev je zletel čez Rolandove ustnice.

„Tedaj veste,“ je rekel, „da sem pogumen. Prav. Povejte: ali se vam ni nikoli porodila misel, da bi mogli postaviti kraj svoje strahopetnosti junaštvo, ki bi vam bilo v obrambo?“

„Kaj hočete reči?... O, govorite!... Ne upam se vas razumeti...“

„Tole: Odpravljate se v Benetke. Iz tega, kar ste mi povedali o sebi in kar sem sam bral iz vas, sklepam, da ne bo dolgo, ko si boste nakopali strašne sovražnike. Kje bo potem tista sreča, ki drvite za njo? Kaj bo z vašim pohlepom po uživanju, ko boste trepetali, da ni morda v svežem jabolku, ki vam ga bodo ponudili, strup? Da ženska, ki se bo ljubeče stisnila k vam, ne bo čakala samo trenutka, da zaspite, in vas potem zadavila? Da lakej, ki vas bo slačil, ne bo imel pri sebi skritega bodala? Počemu se pehate za naslodo, ko pa vas je strah uživati s tolikšnim trudom pridobljeno srečo?“

„Pri vseh svetnikih, gospod, groza me obhaja ob vaših besedah! Povedali ste mi jasno in brez ovinok stvari, ki si jih sam nisem nikoli upal priznati!“

„A če bi imeli človeka, ki bi noč in dan pazil na vaše življenje! Če bi ta človek prevzel nalogo, da udari tiste, ki bi vas hoteli udariti, če bi stražil okoli vaše hiše, če bi se prepričal, da v jabolku ni strupa, da je lakej zvest, da je ženska samo ljubica... in naposled, če bi posadil v vas drugega Aretina, hrabrega, močnega, čuječega!...“

„Ah!“ je kriknil Aretino in oči so se mu zabliskale. „Kako prelestne sanje! Oh, gospod, če bi to bilo res!... Pomenilo bi zame popolno svobodo, neodvisnost od vsega sveta... vsi bi trepetali pred menoj, le jaz ne bi več trepetal!“

„To svobodo, to neodvisnost vam ponujam!“

Nujno opozarjamo

cenj. naročnike, da je skrajni čas, da pošljete — če še niste — 40 Din za polletno naročnino. Drugače

ne boste imeli pravice

do tekmovanja za naše velike nagrade v vrednosti 52.000 Din.

Praktična gospodinja

Dnevi velikega pranja

Pranja se vsaka žena boji. Vendar pa ni tako težko, če si ga zna urediti. Danes dobiš že lahko poceni pralne stroje, ki pranje olajšajo, industrija mil pa je napravila celo vrsto sredstev za namakanje in pranje, ki bodo čedalje boljše in popolnejša, tako da bo delo kmalu že postranski opravke.

KAKO SHRANIŠ UMAZANO PERILO?

Pranje perila se prične prav za prav že s shranjevanjem umazanega perila, ki mora biti v suhem in zračnem prostoru. Vlažno perilo je treba na vsak način prej dobro posušiti, ker sicer nastanejo na blagu grdi madeži. Če imaš kako prazno shrambo, spravi perilo v njej. Iz starih rjuh sešij vreče in nabiraj v njih perilo. Napravi toliko vreč, kolikor vrst perila imaš. Vsak umazan kos deni v pravo vrečo. Tako si prihraniš dosti časa, ker ti pred namakanjem ne bo treba perila zbirati.

Če si nisi perila že sproti zbrala, ga izberi pred pranjem. Vsako vrsto moriš posebej prati. Nasvetovali bi tole razdelitev: v eno vrečo namizne prte in servijete (prtiče), v drugo posteljino in brisače, v tretjo telesno perilo, v četrto robce, v peto nogavice in volne no perilo, v šesto barvno perilo in kuhinjske cunjice. Posamezne kose, kjer so madeži sadja, vina, rje ali črnila, moraš prati posebej, da ne preide barva na drugo perilo.

Ko si perilo prebrala, ga preštej, tudi če sama pereš. To pa zato, da boš vedela, koliko pralnih sredstev boš potrebovala.

NAMAKANJE

Pravilno namakanje olajša pranje. Čista voda ni dovolj, rabiti moraš še

posebna sredstva za namakanje. Najboljša voda je deževnica, ker v njej ni mineralnih snovi in se zato umazanija najhitreje raztopi. Tudi rečna voda je boljše kakor potočna, ki je skoraj vedno trda in jo je treba popraviti šele s sodo.

Perilo namoči zvečer pred pranjem, tako kakor si ga razdelila. Trdo vodo kuhaj z dodatkom sode, in ko se je ohladila, jo zlij na perilo; pri zelo umazanem perilu dodaj sredstvo za namakanje. Perila ne smeš nikdar namočiti v vroči vodi, kajti v umazaniji je dosti beljakovin, ki se v vroči vodi vjedajo v blago. Zastore pred namakanjem večkrat izplakni, da odstraniš

prah. Izplakovanje pred namakanjem je priporočljivo tudi pri plenica, robcih in škrobljenem perilu.

PRANJE

Pri pranju prihraniš dosti dela in časa, če opravljaš isto delo skupaj. Tako namili vse, kar je treba namiliti, na obeh straneh, najprej po eni strani, in ga ožmi. Šele potem napravi isto tudi na drugi strani. Pri velikem številu robcev, brisač in prtičev (servijet) prihraniš že samo s tem dosti časa.

Časih je bilo treba perilo žuliti na vso moč, če si ga hotela dobro oprati. To danes ni več potrebno. Pravilno pranje obstoji danes v tem, da izbereš pralna sredstva, ki umazanijo razkroje sama, ne da bi se bilo treba pri tem dosti truditi, in da uporabljaš stroje, ki varujejo perilo. (Konec prihodnjic.)

Dobra kuharica

Važno je, kako kuhaš

Znanstveno raziskovanje je zelo izpremenilo naše pojme o prehrani. Danes se pri izbiranju jedi ne oziramo samo na njihovo vrednost glede na število kalorij, ampak pazimo tudi na rudninske soli in vitamine, ki jih vsebujejo. Danes ni več meso vse, kakor je bilo nekoč. Surova hrana in zelenjava sta prišli do besede.

Pod besedo „kuhanje“ ne razumemo samo toplotnega procesa, ki z njim izpremenimo surovo jed v kuhano, dušeno ali pečeno, nego sploh delo, pri pripravljanju jedi.

Z rezanjem mesa in sočivja, zelenjave in sadja odstranimo primesi, ki jih telo ne more porabiti, to so kosti, žile, stebila. Zelo važno je izmivanje z mrzlo tekočo vodo. Za krompir, repo, peso, korenje in drugo je zelo priročna majhna krtača. Zelje v glavah, ohrovt ali solato pred izpiranjem razreži, da odnese tekoča voda jajčeca žuželk, ki jih morda z očmi ne bi niti videla. Po izpiranju pa ga za nekaj časa namoči v malec slani vodi.

Vročina, ki nastane pri kuhanju, raztrga kožice, ki obdajajo celice rastlinske hrane. Zato lahko tako hrano prej prebaviš, ker nima črevesje z razkrivanjem toliko dela. Človeška čreva niso tako dolga kakor črevesje rastlinojedcev in ne morejo zato tako zelo prebaviti trdne rastlinske stanične dele. Prav to govori zelo proti surovi hrani, ne pa proti vegetarijanstvu, ki je dostikrat potrebno.

Najvažnejša pri pripravljanju sočivja je ohranitev rudninskih soli in vitaminov. Zelenjavo in sočivje smeš kuhati samo toliko, kolikor je potrebno, da postane mehko. Drugače se vse, kar je redilnega, razkroji in preide v vodo, kjer sočivje kuhaš. Te vode ne vrzi proč. Vzemi jo namestu toliko hvaljene mesne juhe. Še boljše je, če pripravljaj zelenjavo in sočivje z dušenjem ali pa na sami masti. Živalska mast zaradi velike množine kislin ni

priporočljiva. Najbolje tekne maslo, dober nadomestek pa so rastlinske masti in oljčno olje.

Za meso, ki pa ga ne priporočamo vsak dan, pomeni kuhanje izpremenitev mišičnih in kitastih vlaken v toliko, da ga zobje laglje raztrgajo in črevesje laglje predela.

Naša potreba po soli je dosti manjša kakor pa soli v resnici dobimo v jedeh. V nekaterih jedeh je že itak dovolj soli. Sol pospešuje in povzroči takojšnje izluženje zelenjave. Zato soli šele takrat, kadar je zelenjava že malone kuhana.

Med drugimi dišavami ne škodujejo muškati, cimet in žebice. Kolikor moreš, se ogiblji gorčice, popra pa sploh ni treba. Zelene začimbe kakor peteršilj in drobnjak so zelo koristne. Na nobeni solati ne bi smele manjkati. Kis nadomestiš s citrono.

Poželenje po jedi ali, kakor pravimo, tek, zbudiš z okusno pripravo jedi. Jed mora sama vabiti! Človeku se pri pogledu na dobro pripravljeno jed začno zbirati sline, še preden pride jed v usta, kar pomeni, da so se začeli prebavni sokovi dražiti in je s tem zagotovljena dobra prebava.

Veliki trud, ki je gospodinja potreben za pripravo dobrega, okusnega kosila, ni proč vržen, in pregovor, da kosilo ne sme biti pripravljeno brez ljubezni, drži.

Seveda ima prav tudi pregovor, da gre moževa ljubezen skozi želodec. Dobra jed je pogoj za telesno in duševno ugodje. Ni prav, če govori gospodinja o „malenkostnem trudu“ pri kuhanju, saj je kuhanje njen glavni opravke. Kuhanje je umetnost, ki se podeduje od rodu do rodu. In dobra kuhinja je tudi podlaga zdravju v družini. Dr. C. Z.

JETRNI SIR

Potrebščine: 35 dkg svinjskih jeter, poldrugo deko čebule, malo pe-

teršilja, 30 dkg prekajene slanine, ščepce popra in muškata.

Priprava: Mešanico iz sekljanih svinjskih jeter in desetih dkg slanine pasiraj in ocvri. Čebulo in peteršilj drobno sekljaj in primešaj obenem s soljo, poprom in muškatom. Tako dobljeno zmes obloži z drobnimi rezmi slanine in deni v model za škofov kruh in v srednje vroči pečici trideset ur peči. Šele ko se shladi, jo razreži na rezine.

Palačinke

Potrebščine: 30 dkg moke, 2 jajci, 5 osminke litra mleka, sol, 2 žlici sladkorja, ½ zavojčka Dr. Oetkerjevega pecilnega praška.

Priprava: Pomešaj moko, rumenjaka, mleko, sol, sladkor, pecilni prašek in sneg iz preostalih 2 beljakov. Iz te zmesi speci 6–8 palačink, jih napolni z marmelado, sirovim nadevom ali podobnim, zvij in potresi s sladkorjem.

Ako Vam naš list ugaja,

ga pokažite svojim prijateljem in ga pošljite kot tiskovino svojim sorodnikom v Francijo, Nemčijo, Ameriko in drugam.

Dame! Zahtevajte povesod
Eau de Cologne

„OLYMPIA“

Lekarna

Trnkóczy - Ljubljana 33

Kupujte domače izdelke
jugoslovanske tvornice

Dr. A. Oetkerja!

Šartelj!

Zmešaj 12 dkg surovega masla s 3 rumenjaki, dodaj 1 zavoj Dr. Oetkerjeve zmesi za šartelj, ¼ litra mleka in čvrst sneg 3 beljakov. Testo naj gosto teče z žlice. Peči ga v dobro namaščenem modlu pri srednji vročini.

Dr. OETKERJEVE

špecijalitete se dobijo v vseh špecerijskih in delikatesnih trgovinah.

Dr. OETKER, MARIBOR.

OKVIRJI, SLIKE,
OGLEDALA, STEKLO,
PORCELAN

KLEIN
LJUBLJANA
WOLFOVA ULICA ŠT. 4
Telefon št. 33-80

BUDDHA
čajne mešanice
so najboljše

TEA IMPORT
Ljubljana, Večna pot 5
Telefon št. 2626
Brzojavi Timport